TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21107
Tarih :09.11.2026

52967

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, ***Ticaret Bakanı Ömer Bolat*** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'de faaliyet gösteren Mersin Yaprak Tantuni işletmesinin sahibi Murat Çiftçi'ye 200 bin TL tutarında trafik idari para cezası uygulandığına ilişkin iddialar, yerel basına yansıyan haberler çerçevesinde, kamu gücünün kullanımı, küçük esnafın ekonomik varlığını sürdürme mücadelesi, emek ve geçim hakkı ile idari yaptırımların hukuka uygunluğu bakımından önemli soruları gündeme getirmektedir. Bölgesel ekonomik eşitsizlikler ve ağırlaşan geçim koşulları altında ayakta kalmaya çalışan esnafın haklarının korunması ve varsa mağduriyetlerinin giderilmesi kamusal bir sorumluluktur.

6 Kasım 2026 tarihinde yerel basına yansıyan habere göre, Mersin Yaprak Tantuni'de çalışan moto kuryenin Hakkâri Devlet Hastanesi kavşağında trafik polislerinin "dur" ihtarına uymadığı iddiasıyla işletmeye ait motosikletin plakasına 200 bin TL idari para cezası uygulanmıştır. İşletme sahibi Murat Çiftçi, cezaya itiraz ettiğini ancak başvurusunun reddedildiğini; olayın gerçekliğinin kamera ve diğer objektif kayıtlarla ortaya çıkarılmasını istediğini belirtmiştir. Çiftçi ayrıca söz konusu cezanın motosikletin piyasa değerinin yaklaşık beş katına ve kendi ifadesiyle işletmesinin iki yıllık kira bedeline denk geldiğini ifade etmiştir.

Burada mesele, trafik güvenliğinin sağlanmasına veya trafik kurallarını ihlal eden fiillerin yaptırıma bağlanmasına karşı çıkmak değildir. Aksine, kamu düzeninin korunması amacıyla uygulanan yaptırımların hukuk devleti, ölçülülük, belirlilik ve etkili başvuru hakkı ilkeleriyle uyumlu biçimde uygulanması gerekmektedir. Ağır ekonomik sonuç doğuran bir idari yaptırım söz konusu olduğunda, yaptırıma esas fiilin gerçekten gerçekleştiğinin ve kanuni unsurlarının oluştuğunun somut, objektif ve denetlenebilir delillerle ortaya konulması daha da önem kazanmaktadır.

200 bin TL gibi son derece yüksek tutarlı bir idari para cezasının uygulanması, öncelikle isnat edilen fiilin gerçekleşip gerçekleşmediğinin, sorumluluğun doğru kişiye yüklenip yüklenmediğinin ve işlemin hangi somut delillere dayandırıldığının açıklığa kavuşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Kamu gücünün kullanımı, keyfiliğe ve denetimsizliğe kapı aralamamalı; hukuki güvence, ölçülülük, şeffaflık ve yurttaşın hak arama özgürlüğü esas alınmalıdır.

Özellikle Hakkâri gibi ekonomik imkânların sınırlı, istihdam alanlarının dar ve küçük esnafın yerel ekonomide önemli bir ağırlığa sahip olduğu kentlerde, 200 bin TL gibi yüksek tutarlı bir cezanın işletmenin faaliyetini sürdürme kapasitesi üzerindeki etkisi göz ardı edilemez.

Küçük esnaf yüksek kira, girdi maliyetleri ve sınırlı ekonomik hareket alanı içerisinde ayakta kalmaya çalışırken, hukuka aykırı veya hatalı olduğu sonradan tespit edilebilecek ağır bir yaptırım yalnızca işletme sahibini değil, işletmede çalışan emekçilerin geçimini de etkileyebilmektedir.

Bu nedenle söz konusu olayın bütün yönleriyle incelenmesi; kamera kayıtları, trafik ekiplerinin tutanakları, varsa telsiz ve iletişim kayıtları ile diğer objektif delillerin değerlendirilmesi; işlemin hukuka uygun olmadığının veya maddi hataya dayandığının tespit edilmesi hâlinde gerekli düzeltme ve giderim mekanizmalarının işletilmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda yurttaşın kamu makamları karşısında etkili başvuru ve adalete erişim hakkının güçlendirilmesi, küçük esnafın ekonomik varlığının korunması ve benzer mağduriyetlerin tekrarının önlenmesi bakımından ilgili Bakanlıkların sorumluluk alanları çerçevesinde gerekli incelemelerin yapılması kamu yararının gereğidir.

Bu bağlamda;

1. 200 bin TL tutarındaki bir trafik idari para cezasının, küçük bir işletmenin faaliyetini sürdürme kapasitesi ve işletmede çalışan emekçilerin geçimi üzerindeki etkileri Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir?
2. Mersin Yaprak Tantuni işletmesinin söz konusu cezanın işletmenin ekonomik varlığını ciddi biçimde tehdit ettiğini belirtmesi karşısında, Bakanlığınız tarafından ilgili kamu kurumlarıyla koordinasyon sağlanarak işletmenin yaşadığı ekonomik mağduriyetin incelenmesi ve varsa mağduriyetin giderilmesine yönelik girişimde bulunulacak mıdır?
3. Küçük esnaf ve mikro işletmeler açısından yüksek tutarlı idari para cezalarının işletmelerin kapanmasına, istihdam kaybına ve çalışanların gelir güvencesini yitirmesine yol açabilecek ekonomik sonuçları konusunda Bakanlığınızca herhangi bir etki analizi yapılmakta mıdır?
4. Esnafın faaliyetini sürdürebilmesi ve çalışanların geçim hakkının korunması amacıyla, hukuka aykırı veya hatalı olduğu tespit edilen idari yaptırımlar nedeniyle ortaya çıkan ekonomik mağduriyetlerin telafisine yönelik ilgili kurumlarla birlikte herhangi bir mekanizma geliştirilmesi planlanmakta mıdır?
5. Hakkâri'de son beş yıl içerisinde (2021-2026) küçük esnaf ve işletmelere uygulanan idari para cezalarının sayısı ve toplam tutarı yıllar itibarıyla ne kadardır? Bu cezalar nedeniyle faaliyetlerini durdurmak veya işletmelerini kapatmak zorunda kalan esnaf sayısı ile ekonomik mağduriyet yaşayan işletmelerin durumu hakkında Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Söz konusu yaptırımların hukuka aykırı veya hatalı olduğunun tespit edilmesi hâlinde, esnafın uğradığı maddi zararların telafi edilmesi ve ekonomik faaliyetlerini sürdürebilmeleri için ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde bir destek ve giderim mekanizması oluşturulması planlanmakta mıdır?